

ACTIVITEITENVERSLAG

2015-2016

| | |
|--|----|
| Voorwoord van de Voorzitter | 2 |
| 1. Samenstelling van het Auditcomité | 4 |
| 2. Het Vast Secretariaat..... | 4 |
| 3. Vergaderingen | 5 |
| 4. Rapportering over interne controle in de federale administraties..... | 6 |
| 4.1. Kader..... | 6 |
| 4.2. Op het terrein..... | 7 |
| 5. Organisatie van interne auditactiviteiten..... | 8 |
| 6. Opvolging van auditactiviteiten | 9 |
| 7. Overige adviezen | 9 |
| 8. Interne en externe communicatie..... | 10 |
| 8.1. Het Rekenhof..... | 10 |
| 8.2. Andere contacten van het ACFO | 11 |
| 8.3. Seminars en vorming..... | 12 |
| 8.4. Website | 12 |

Voorwoord van de Voorzitter

Dit is het zevende activiteitenverslag sinds de oprichting in 2010 over de werking van het Auditcomité overeenkomstig artikel 13 van het KB van 17 augustus 2007 ter oprichting van het Auditcomité. Er is ondertussen al een hele weg afgelegd. De geesten zijn gerijpt en er werden belangrijke beslissingen genomen om het versnipperde auditlandschap stelselmatig te homogeniseren.

Het Auditcomité voerde in de voorbije periode zijn taken met de maximale inzet uit, zoals het toezicht op de auditactiviteiten, de evaluatie van auditplannen, de voorbereiding van de jaarverslagen inzake interne controle en de communicatie met belanghebbenden.

Het Auditcomité tracht zijn opdracht binnen het kader van het KB van 17 augustus 2007 zo goed mogelijk uit te voeren, maar hiervoor moet het onder andere:

- zijn samengesteld uit 7 onafhankelijke deskundigen;
- zich kunnen beroepen op een charter en een huishoudelijk reglement;
- zich kunnen steunen op voldoende experts bij het secretariaat;
- zich kunnen steunen over de verslagen van de interne auditdiensten.

Een aantal leden van het Comité zag zijn mandaat hernieuwd voor nog eens 6 jaar en de procedure voor de aanstelling van het zevende lid is opgestart. Alle leden zullen zich blijven inzetten om de continuïteit in de werking van het ACFO door te trekken in de ondersteuning van de auditactiviteiten.

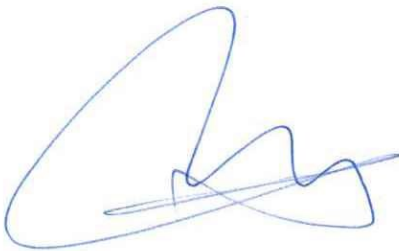
Het Auditcomité heeft sinds oktober 2012 ontwerpen van de KB's betreffende het charter en huishoudelijk reglement van het ACFO ter goedkeuring voorgelegd aan de Ministerraad. Tot op heden zonder verder gevolg. Het afgelopen jaar werden de betrokken documenten geactualiseerd en opnieuw voorgelegd ter goedkeuring.

Het chronisch gebrek aan middelen en het uitblijven van een duurzame oplossing inzake personeel vormden ook het afgelopen jaar een aanzienlijke belemmering voor de activiteiten van het Auditcomité. Het ACFO was genooddaakt om tijdelijk twee externe experts in te schakelen ten einde aan alle verplichtingen tegemoet te komen. Er is een concreet risico dat de beschikbare middelen dit jaar niet zullen volstaan om de activiteiten van het ACFO adequaat te ondersteunen.

Interne audit is een onmisbare schakel in de evaluatie van het controleproces; de onafhankelijke "reality check" die de leidinggevende de redelijke zekerheid over de goede werking van het interne controlesysteem verschaft. Het Auditcomité stelt vast dat slechts 5 van 15 interneauditdiensten een jaarverslag voor 2015 hebben ingediend. De FIA zou vanaf 1 juli 2016 instaan voor de interne auditactiviteiten van de meeste instellingen en dus ook voor de informatie en communicatie met en de rapportering aan het Auditcomité. Het ACFO is echter bezorgd over de vastgestelde discontinuïteit in sommige functies.

Volgens het koninklijk besluit van 4 mei 2016 ter oprichting van de Federale Interne Audit (FIA) blijven vier diensten uiterlijk tot 1 januari 2018 apart functioneren: FOD Financiën, FAGG, FAVV en Defensie. Tot dan blijven deze diensten onder het KB van 17 augustus 2007 betreffende de interne auditactiviteiten binnen sommige diensten van de federale uitvoerende macht werken en zij dienen de bepalingen ervan, ook inzake rapportering, te respecteren.

Brussel, 31 juli 2016



Philippe DECRE,
Voorzitter van het ACFO

Dit verslag werd opgemaakt in uitvoering van artikel 13, §1 van het koninklijk besluit tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid (ACFO). Het is het zesde activiteitenverslag van het ACFO sinds zijn officiële oprichting op 2 april 2010 en heeft betrekking op de periode van 1 augustus 2015 tot 31 juli 2016.

1. Samenstelling van het Auditcomité

Artikel 3 van het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot oprichting van het Auditcomité van de federale overheid bepaalt dat dit is samengesteld uit zeven onafhankelijke deskundigen, aangesteld voor zes jaar bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Vandaag zijn zes functies ingevuld, en is het ACFO als volgt samengesteld:

- Philippe DECRE (F), Voorzitter, ⁽¹⁾
- Alain BOUCHAT (F), Lid, ⁽²⁾
- Peter MEERSSCHAUT (N), Lid ⁽¹⁾
- Anne-Catherine REUL (F), Lid ⁽²⁾
- Annemie ROEFS (N), Lid ⁽¹⁾
- Werner VAN MINNEBRUGGEN (N), Lid ⁽³⁾

⁽¹⁾ voor 6 jaar aangesteld bij koninklijk besluit van 7 maart 2016

⁽²⁾ voor 6 jaar aangesteld bij koninklijk besluit van 27 juni 2013

⁽³⁾ voor 6 jaar aangesteld bij koninklijk besluit van 4 mars 2015

De korpschef van de Inspectie van Financiën, de heer Pierre REYNDERS, neemt van rechtswege deel aan de vergaderingen, ten raadgevende titel en zonder stemrecht.

2. Het Vast Secretariaat

Het ACFO beschikt over een Vast Secretariaat. Het personeel wordt door de FOD Kanselarij van de Eerste Minister ter beschikking gesteld van het Auditcomité, zoals bepaald in artikel 9, §2, van het KB van 17 augustus 2007¹. Dit Vast Secretariaat bestaat op heden uit één personeelslid; de heer Ronny Damoiseau als hoofd Vast Secretariaat ACFO en expert. Hij vervult de taken die hem door vermelde reglementering worden opgedragen en verzorgt de relaties met alle “stakeholders”.

Op 1 maart 2016 heeft mevrouw Tania Decubber, administratief deskundige, de dienst verlaten wegens nieuwe functie. Zij werd niet vervangen.

¹ KB van 17 augustus 2007 tot oprichting van het Auditcomité van de Federale overheid

Om het personeelstekort te verhelpen werd het Vast Secretariaat versterkt met twee externe experts die een tijdelijke opdracht uitoefenen. Het betreft de volgende mandaten:

- Mevrouw Svetlana Kocharnaia
 - Eerste mandaat: 1 augustus 2015 – 31 december 2015
 - Verlenging mandaat: 1 januari 2016 – 30 juni 2016
- De heer Michel Galant
 - 20 januari 2016 – 20 juli 2016.

3. Vergaderingen

In de periode van 1 augustus 2015 tot 31 juli 2016 heeft het Auditcomité elf keren vergaderd:

- 22 september 2015
- 27 oktober 2015
- 23 november 2015
- 24 november 2015
- 15 december 2015
- 22 januari 2016
- 16 februari 2016
- 22 maart 2016
- 26 april 2016
- 3 juni 2016
- 20 juli 2016

Tijdens het tweedaagse strategisch seminarie van het ACFO op 22 en 23 januari 2016 werden onder andere volgende punten behandeld:

- De strategie van het ACFO betreffende het opzetten van de FIA;
- Verhoging van de toegevoegde waarde van een auditcomité (10-step approach) ;
- Bespreking van de structuur en inhoud van het rapport Art.13 in correlatie met de componenten van interne controle en de 17 principes van COSO 2013;
- Bespreking van de bijdrage van het ACFO aan de verbetering van de controleketen ;
- Jaarlijkse zelfevaluatie van de werking en de opdrachten van het ACFO.

4. Rapportering over interne controle in de federale administraties

4.1. Kader

Jaarlijks dienen overeenkomstig artikel 7 van het KB van 17 augustus 2007 betreffende het intern controlesysteem binnen sommige diensten van de federale uitvoerende macht, verslagen over de werking van het interne controlesysteem te worden ingediend bij het Auditcomité van de Federale Overheid. Van volgende departementen, die onder het toezichtgebied van het Auditcomité vallen, worden vermelde verslagen verwacht:

- de federale overheidsdiensten (FOD's) en de federale programmatorische overheidsdiensten (POD's), zijnde de:
 - o FOD Kanselarij van de Eerste minister,
 - o FOD Personeel & Organisatie (P&O),
 - o FOD Budget & Beheerscontrole (B&B),
 - o FOD Informatie- en Communicatietechnologie (FEDICT),
 - o FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking
 - o FOD Binnenlandse Zaken,
 - o FOD Financiën,
 - o FOD Mobiliteit en Vervoer,
 - o FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (WASO),
 - o FOD Sociale Zekerheid,
 - o FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu,
 - o FOD Justitie,
 - o FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie,
 - o POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie,
 - o POD Wetenschapsbeleid.
- het Ministerie van Landsverdediging (Defensie),
- de Regie der Gebouwen,
- het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV),
- het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (FEDASIL),
- de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS),
- het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

Op de FOD's Sociale Zekerheid en Mobiliteit na hebben alle instellingen een verslag over de werking van hun interne controlesysteem ingediend.

Het rapport van het Ministerie van Landsverdediging werd te laat ontvangen en kon niet op tijd worden verwerkt. Enkel het verslag van de staatsdienst met afzonderlijk beheer Restauratie- en Hoteldienst van het Ministerie van Defensie (RHDD), dat tijdig werd ingediend, werd geevalueerd.

Op basis van de gegevens gerapporteerd door de leidinggevenden en desgevallend aangevuld met de informatie van de auditdiensten heeft het Auditcomité overeenkomstig artikel 13 van het KB van 17 augustus 2007 betreffende de oprichting van het Auditcomité van de Federale overheid en voor elke overheidsdienst onder zijn bevoegdheid een evaluatieverslag opgemaakt. Eveneens werd een globaal verslag opgesteld.

De door het Auditcomité opgestelde verslagen worden vervolgens aan elk bevoegd regeringslid en aan de ministerraad overgemaakt en een kopie aan de verantwoordelijk leidend ambtenaar. Het is een taak van het Auditcomité de regering te waarschuwen voor de risico's, bedreigingen, gevaren die gerapporteerd worden.

4.2. Op het terrein

De hierboven beschreven cyclus heeft althans bij een deel van de diensten tot merkbare verbetering geleid, zowel wat betreft de kwaliteit van het internecontrolesysteem zelf als wat betreft het documenteren van dit systeem. In sommige gevallen kan deze verbetering via de opvolging van actieplannen op overzichtelijke wijze worden aangetoond.

De maturiteit van een ICS behelst onder andere de intrinsieke kwaliteit van dit systeem alsook de processen en informatie- en communicatiekanalen waarmee dit systeem tot stand wordt gebracht en stelselmatig wordt bijgewerkt. De maturiteit van het ICS wordt bij voorkeur geëvalueerd door middel van een maturiteitsmeting volgens het COSO/INTOSAI referentiekader. Slechts een beperkt aantal instellingen geeft in zijn verslag Art.7 betreffende de stand van zaken van het systeem van interne controle, aan reeds een maturiteitsmeting te hebben uitgevoerd. In het kader van de bestuursovereenkomsten en de erin opgenomen verplichting om interne controle en interne audit te verbeteren wordt expliciet verwezen naar een maturiteitsmeting. Het ACFO adviseert om deze meting zo snel mogelijk uit te voeren en de resultaten ervan als nulpunt te beschouwen en de actieplannen erop af te stemmen teneinde een gestructureerde en aantoonbare verbetering van interne controle te bewerkstelligen tegen het eind van de bestuursovereenkomst.

5. Organisatie van interne auditactiviteiten

Op de Ministerraad van 17 juli 2015 werd de nota voor een gemeenschappelijke interne auditdienst goedgekeurd. De nota gaf aanleiding tot de oprichting van een stuurgroep en enkele technische werkgroepen. De heer Philippe Decre nam als lid van het ACFO deel aan aan de stuurgroepvergaderingen van 7 oktober en 4 november 2015 en werd daarbij ondersteund door de heer Ronny Damoiseau. Het Auditcomité is echter een collegiaal orgaan dat, volgens Art.10 §2 van het Koninklijk Besluit van 17 augustus 2007 betreffende de oprichting van het ACFO, beslist bij consensus. Op zijn meeting van 24 november 2015 besliste het ACFO om niet verder deel te nemen aan de vergaderingen van de stuurgroep. De bemerkingen van het ACFO betreffende de voorliggende teksten werden overgemaakt:

- aan de drie bevoegde ministers op 22/10/2015;
- op 4/12/2015 aan de stuurgroep.

De vorig jaar aangekondigde gemeenschappelijke interne auditdienst werd geconcretiseerd in de Federale Interne Audit (FIA). Het ontwerp van het KB tot oprichting van de FIA werd op 4 december 2015 door de Minister van Begroting en door de Minister belast met Ambtenarenzaken goedgekeurd. De Ministerraad van 11 december 2016 keurde het ontwerp voorlopig goed, waarna het voor advies werd voorgelegd aan het ACFO en de Raad van State.

Het ACFO heeft de volgende adviezen en bemerkingen geformuleerd:

- formeel advies betreffende het ontwerp van het KB ter oprichting van FIA aan de drie bevoegde ministers op 2 februari 2016;
- aan de heer Paul Van Sprundel, projectleider FIA, naar aanleiding van diens presentatie over de stand van zaken tijdens de meeting van 16 februari 2016;
- informeel advies betreffende de functiebeschrijving Verantwoordelijke Interne Audit (VIA) van FIA aan het kabinet van de Eerste Minister op 31 maart 2016;
- een brief aan de drie bevoegde ministers op 2 mei 2016 betreffende het ontwerp van het KB ter oprichting van FIA op basis van het advies van de Raad van State van 3 maart 2016;
- formeel advies op 13 juni 2016 betreffende de functiebeschrijving Verantwoordelijke Interne Audit (VIA) van de FIA aan de drie bevoegde ministers.

De bezorgdheden van het ACFO hebben voornamelijk betrekking op:

- het beperken van de bevoegdheden van het ACFO;
- het afzwakken van de professionele normen;
- het organiseren van forensische audit binnen een onmature structuur;
- de zwakke functievereisten voor de Verantwoordelijke Interne Audit en in het bijzonder wat betreft het ontbreken van de nodige auditcompetenties en -ervaring;

Het Auditcomité staat nu voor de uitdaging om toe te zien op de uitvoering van de interne auditactiviteiten conform met de internationale normen en kijkt uit naar een vruchtbare samenwerking met de FIA, die van start gaat op 1 juli 2016.

6. Opvolging van auditactiviteiten

De huidige auditdiensten hebben de mogelijkheid om vóór 31 januari hun jaarlijks werkprogramma en voor 15 april hun jaarverslag aan het ACFO over te maken. In de huidige overgangperiode heeft het ACFO, aangezien het de werkprogramma's niet formeel kan goedkeuren, elk van de huidige verantwoordelijken voor interne audit uitgenodigd om zijn werkprogramma tijdens een vergadering van het Auditcomité te komen voorstellen en de uitvoering ervan toe te lichten. Het ACFO wijst nadien eventuele verbeterpunten aan.

Het ACFO ontmoette in dit kader:

- Op 22/09/2015 : Mevrouw Geneviève Dieu, verantwoordelijke interne audit bij de Regie der Gebouwen, betreffende het auditplan 2015 ;
- Op 22/03/2016 : de heer Guy Mommens, verantwoordelijke interne audit bij het FAVV, betreffende het auditplan 2016 en het jaarverslag 2015;
- Op 26/04/2016 : de heer Diederik Vanvaerenbergh, verantwoordelijke interne audit bij de FOD Economie, betreffende het auditplan 2016 en het jaarverslag 2015;
- Op 26/04/2016 : de heer Michel Tierens, verantwoordelijke interne audit bij de FOD Buitenlandse Zaken en de heer Birger Van Den Elsen, auditeur, betreffende het auditplan 2016 en het jaarverslag 2015;
- Op 26/04/2016 : Mevrouw Christelle Beekmans, verantwoordelijke interne audit bij het FAGG, betreffende het auditplan 2016.

7. Overige adviezen

Het ontwerp voor een auditcharter van de FOD Financiën werd door het ACFO op informele wijze behandeld tussen 12 februari en 10 maart 2016. Het advies werd overgemaakt op 11 maart 2016. Tijdens de vergaderingen van 22/03/2016 en 26/04/2016 behandelde het Auditcomité dit charter opnieuw en het maakte een nieuw advies over op 29/04/2016.

Naar aanleiding van een audit van het Rekenhof van het interne controlesysteem bij de Regie der Gebouwen, de berichten in de pers en het onderhoud met de verantwoordelijke interne audit van de Regie der Gebouwen heeft het ACFO verscheidene contacten gehad met de heer Laurent Vrijdaghs, Administrateur-generaal, ten einde aanbevelingen te geven voor de verbetering van zijn systeem van interne controle:

- Briefwisseling op 8/10/2015; 28/01/2016; 02/06/2016;
- Ontmoeting op 22/03/2016.

Het ACFO houdt zich voor dit dossier nauw op te volgen.

8. Interne en externe communicatie

8.1. Het Rekenhof

Het Rekenhof is een cruciale partner van het ACFO in het nastreven van goed bestuur bij de federale overheid.

Een delegatie van het Auditcomité werd door de vertegenwoordigers van het Rekenhof ontvangen op 8 oktober 2015. Volgende punten werden besproken:

- Advies van het ACFO betreffende de beslissingen van de Ministerraad voor de oprichting van een gemeenschappelijke interne auditdienst ;
- De gemeenschappelijke doelstellingen op het vlak van interne controle en interne audit voorzien in de bestuursovereenkomsten van de FOD's voor 2016-2018 ;
- Bespreking van de werkingsmiddelen van het ACFO ;
- Evaluatie door het Rekenhof van de interne auditdienst van de FOD Binnenlandse Zaken.

In het 172e Boek van het Rekenhof werd het volgende vermeld:

“... Het Rekenhof acht het ook noodzakelijk dat het Auditcomité van de Federale Overheid zijn prerogatieven behoudt en dat zijn werkingsmiddelen worden versterkt...

Het Auditcomité moet de onafhankelijkheid en het professionalisme van de interne audit waarborgen. Het neemt deel aan de selectie en evaluatie van de verantwoordelijken voor de interne-auditdiensten en keurt het werkplan van die diensten goed. Het informeert de regering over de betrouwbaarheid van de internecontrolesystemen door een jaarverslag te bezorgen aan elke minister en de ministerraad. Het moet ook aan de alarmbel trekken als grote risico's niet worden beheerst of als de informatie waarover de regering beschikt, de besluitvorming zou kunnen vertekenen, meer in het bijzonder wat financiën en beheer betreft.

De regelgeving bepaalt dat de Kanselarij van de Eerste Minister een vast secretariaat ter beschikking stelt van het Auditcomité. Voor dat secretariaat moet minstens een medewerker van niveau A worden ingezet, een minimum dat echter niet volstaat gezien de opdrachten en de samenstelling van het Auditcomité. Het mandaat van de zeven deskundigen waaruit het comité bestaat, is immers een bijkomende activiteit die wordt bezoldigd door middel van zitpenningen.”

Een delegatie van het Auditcomité werd door de vertegenwoordigers van het Rekenhof ontvangen op 26 april 2016. Volgende punten werden besproken:

- De samenstelling en de middelen van het ACFO;
- De stand van zaken betreffende het KB ontwerp ter oprichting van de FIA en de aandacht die aan de adviezen van het ACFO en van het Rekenhof wordt geschonken;
- De bevoegdheden van de FIA in het kader van Art.31 van de wet van 22 mei 2003 in het geval dit artikel niet als legale basis voor het oprichtingsbesluit wordt weerhouden ;
- De evolutie van het interne controlesysteem van de Regie der gebouwen ;
- De problematiek van de onzekere personeelssituatie bij het Vast Secretariaat van het ACFO.

Een volgende vergadering is voorzien voor eind 2016.

8.2. Andere contacten van het ACFO

Op 30/9/2015 heeft het ACFO een ontmoeting gehad met mevrouw Dominique Offergeld, kabinetschef van de Minister voor Mobiliteit, over de stand van zaken inzake interne controle en interne audit bij de FOD Mobiliteit & Vervoer.

Op 16 februari 2016 met Mevrouw Sophie Wilmès, Minister van Begroting betreffende:

- De werking van het ACFO en zijn Vast Secretariaat;
- Het advies van het ACFO over het voorliggend KB ontwerp ter oprichting van de FIA;
- De transitiefase naaar de FIA;
- De controleketting.

Op 16 februari 2016: Generaal van het vliegwezen Philippe Robyns de Schneidauer, verantwoordelijke interne audit Defensie, Kolonel SBH Jan Lumbeeck, Internal Control Coördinator en Majoor van het vliegwezen Luc Smeets, Internal Control Coördinator, betreffende de in de rapporten Art.7 op te nemen informatie .

Op 31 maart 2016 gaf het ACFO op vraag van de heer Chris Van Der Auwera, Kabinetschef Federaal Minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, cijfermateriaal over de impact van interne controle.

Het charter en het huishoudelijk reglement van het ACFO werden herhaaldelijk voorgelegd aan de Ministerraad ter ondertekening: 22/10/2012, 21/03/2013, 08/01/2014 en 13/01/2015. Dit bleef telkens zonder gevolg. Op 4/9/2015 maakte de beleidscel van de Eerste Minister enige bemerkingen betreffende een aantal bepalingen uit het charter. Het Auditcomité heeft dit moment eveneens aangegrepen om de documenten te toetsen aan zijn praktische werking. Op 12/01/2016 maakte het ACFO een bijgewerkte versie van zijn charter en van zijn huishoudelijk reglement over aan de Kanselarij van de Eerste Minister. Het wordt later dit jaar opnieuw voorgelegd aan de Ministerraad ter goedkeuring.

8.3. Seminaries en vorming

Op 29 september 2015 hebben de heer Alain Bouchat en de heer Ronny Damoiseau de IAS-Conferentie van de Europese Commissie bijgewoond betreffende "Internal audit – a lifetime career ?"

Het Auditcomité heeft de heer Alain Bouchat afgevaardigd voor de deelname als gastspreker op het 3rd Steering Committee Public Conference IIABEL van 30/11/2015 met als onderwerp "Internal Audit in the public sector". De heer Bouchat heeft hiervoor verscheidene ontmoetingen met de organisatoren en andere sprekers gepland. Op basis hiervan publiceerde hij een artikel op de website van het IIABEL en in The Internal Auditor Compass (Juni 2016).

Op 7 juni 2016 hebben de heer Alain Bouchat en de heer Werner Van Minnebruggen deelgenomen aan het IIA Belgium venement: Audit and GRC tooling.

8.4. Website

Naast een beveiligde website, die het werkinstrument en het dagdagelijkse communicatiemiddel vormt tussen het Auditcomité en zijn Vast Secretariaat, bestaat er ook een publiek toegankelijke website, waar iedereen diverse informatie kan vinden over de werking en de activiteiten van het Auditcomité.